

ó 18° perquè si es més baixa se necessita més menjar y si es més alta perden la gana; el sol no ha de tocar als ulls del animals, si bè 'ls convé, sobre tot als joves, sortir á fora, á corre una mica; el menjar á las mateixas horas y poch soroll.

Quan hi ha epidemia, no convé hi entrin personas que hagin estat á quadras epidemiadas. Els locals que hagin sigut ocupats per animals malalts, s' han de desinfectar bè ab ayga lisololada y fums de sofre, essent enterrats els restos d' aliments y fems, y las parets y guarniments ben rentats ab antiséptichs.

L' aygua molt pura, no massa freda, uns 30 litres per bou ó vaca.

L' animal digereix bè si respira bè y 'l menjar es adequat als seus gustos naturals, essent bo que las herbas siguin aromáticas y que hi hagi una mica de sal y sempre consultant la experiencia del país.

El bon carreter, diu Roche, ha de ajudar als companys embarrancats, tractar ab carinyo als animals, evitals las fatigas y sufriments que puguin; que 'ls arreus no 'ls fassin mal, que 'ls pels de la crin ó monyo del front no 'ls toquin als ulls; que no 's descuidi de posar seu á las rodas ó bè al fusell, y á las baixadas posar fre ó galga, evitantli lo que 's pugui 'ls rochs y roderas fondas ó clots; si 'l camí está malament ó es desconegut, s' ha d' inspeccionar abans y si ha d' atravesar una riera ó riu, que passi de través ú oblicuament per evitar topadas ó forts sotrachs.

Si 's para, no 's descuidi de lligar la roda ab la cadena y posar el descans. No entretenirse en hostals y tabernas, perquè ademés de carregar massa de beure se pert temps y ls animals ho pagan; sobre tot hem de treballar perquè 's vagi perdent la bruta costum de renegar que deshonra.

Convé portar falcas de fusta á proposit que com se tornan al carro, no corran perill els que venen derrera de ensopegarhi.

No convé pegar ab el mánech de la xurriaca, ni ab bastons ni ab els peus, perquè dits cops ocasionan molts mals y serias malalties. Ditas garrotadas, els mals aliments, els refredaments, las ayguas dolentas, las caygudas, els defectes dels guarniments son causa de casi todas las malalties que s podrian evitar ab un carreter prudent, inteligent y de bon cor.

S' ha de procurar que al desenganxar els animals si portan alguna cadena, que no 'ls dongui cops caminant ó corrent, y en lo que 's pugui, valerse de corretjas en loch de ferros.

L' animal de varas, té prou feina á sostenir y rebre las sotregadas; aixó vol dir que no s ha de pegar, donchs els de devant, que portan tirants, son els que han de tirar; dich aixó perquè he vist molts carreters que garrotejan el pobre animal de varas y moltas vegadas sense tò ni sò, no més perquè s' enrabian.

Las varas no convé siguin curtas y s han d' alzar al enganxarlo, per evitar cops y rascadas y amansintlo, que si escarmentan es pitjor: no cal dir que un carro carregat ha de anar al pas y no corre may perquè las sotregadas poden donar mal resultat.

Els animals d' un tiro, convé siguin d un temperament semblant, perquè si algún es més ardent tira y els altres no corresponen. Si algún animal tè alguna nafre ó llaga ó va coix, etc., es clar que s' ha de planyer molt més; si 's para, arriál ab paraulas y la xurriaca, y si se torna á parar, á veure la causa registrant els